

Latvijas Republikas tiesībsargs

Baznīcas iela 25, Rīga, LV-1010, tālr.: 67686768, e-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv, www.tiesibsargs.lv

Rīgā

13.06.2025. Nr. 1-5/118

Valmieras novada pašvaldībai
pasts@valmierasnovads.lv

Par pamatizglītības uzsākšanu Valmieras novada pašvaldībā

Tiesībsargs ir saņēmis Valmieras novada pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) iedzīvotāju kolektīvo iesniegumu (reģistrēts 15.05.2025. ar Nr. 823) par pamatizglītības uzsākšanas pieteikumu reģistrācijas kārtību Pašvaldībā.

Saskaņā ar Valmieras novada domes 2024. gada 31. janvāra saistošo noteikumu Nr. 117 "Kārtība bērnu reģistrācijai un uzņemšanai 1. klasē Valmieras novada pašvaldības dibinātajās vispārējās izglītības iestādēs" 9. un 11. punktu pieteikumu pieņemšana bērnu reģistrēšanai 1. klasē izglītības iestādēs jaunajam mācību gadam notiek kārtējā kalendārā gada ietvaros no 1. marta plkst. 8.00. Bērni uz vietu 1. klasē tiek reģistrēti pieteikumu iesniegšanas secībā vienotā Valmieras novada pašvaldības reģistrā.

Iesniegumā aprakstīti četri gadījumi, kad bērni nav uzņemti dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē. Vienā gadījumā pašvaldība nav saņēmusi elektroniski parakstītu pieteikumu (lai gan tāds tika nosūtīts) un pieteikums tika reģistrēts tikai tad, kad iedzīvotājs otru reizi nosūtīja pieteikumu. Bērns tādēļ netika uzņemts savai dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē. Citā gadījumā elektroniski parakstīts pieteikums nav reģistrēts, jo nav norādīts personas kods. Pieteikums reģistrēts tikai, kad sniegta pilna informācija. Dīvos gadījumos pieteikums ir uzrakstīts ar roku un iesniegts klātienē, jo nav bijis elektroniskā paraksta. Taču ar elektronisko parakstu iesniegtie pieteikumi reģistrēti agrāk, tāpēc bērni netika uzņemti savai dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē.

Iesniedzēju ieskatā Pašvaldībai būtu:

- 1) jānosaka papildu prioritāte uzņemšanai Valmieras pilsētas skolās Valmierā un Valmieras pagastā deklarētiem bērniem attiecībā pret pārējiem Valmieras novada bērniem;

- 2) jāparedz iespēja precizēt iesniegto pieteikumu noteiktā termiņā, saglabājot pirmreizējā pieteikuma kārtas numuru;
- 3) jāpārdomā, kā vienlīdzīgu iesniegumu reģistrāciju nodrošināt vecākiem, kuriem nav e-paraksta un nav iespēju izdrukāt iesniegumu mājās;
- 4) dot iespēju vecākiem pašiem sameklēt maiņu uz vēlamo skolu, vienojoties ar citu vecāku.

[3] Valsts pārvaldes iekārtas likuma 10. pants ievieš valsts pārvaldes principus, kas kopumā izdala vienu virsprincipu – labas pārvaldības princips. Labas pārvaldības principā vispārējie tiesību principi ietverti ar vienotu mērķi realizēt personu tiesību vai tiesisko interešu aizsardzību publiskās varas un ikvienas privātpersonas publiski tiesiskajās attiecībās. Labas pārvaldības principa realizācija ir nozīmīga, lai valsts ikvienam garantētu iespēju realizēt tiesības un tiesiskās intereses attiecībās ar valsts institūciju:

1. ierobežojot valsts pārvaldes patvaļu un ļaunprātīgu varas izmantošanu;
2. nodrošinot sabiedrības aizsardzību pret valsts varas neierobežotu izpausmi;
3. reglamentējot privātpersonas un valsts pārvaldes tiesisko attiecību un faktiskās rīcības izpausmju robežas.

Labas pārvaldības princips, cita starpā, prasa pretimnākošu un cienpilnu valsts vai pašvaldības iestādes attieksmi pret privātpersonu, kas ietver ne vien iestādes pienākumu rīkoties atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajam, bet arī pastāvīgi uzlabot personai sniegto pakalpojumu kvalitāti, ievērojot, ka valsts pārvalde kalpo iedzīvotājiem.¹

Tiesībsarga ieskatā Pašvaldības 2024. gada 31. janvāra saistošajos noteikumos Nr. 117 "Kārtība bērnu reģistrācijai un uzņemšanai 1. klasē Valmieras novada pašvaldības dibinātajās vispārējās izglītības iestādēs" noteiktā pieteikumu reģistrācijas kārtība 1. klasei neatbilst labas pārvaldības principam. Pieteikumu reģistrācijas kārtība rada augstu kļūdu risku, kā arī tā ierobežo vienlīdzīgu iespēju bērniem mācīties dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē, jo pieteikumu kārtas numurs izglītības iestādē nav atkarīgs no bērna faktiskās dzīvesvietas un attāluma līdz konkrētai izglītības iestādei, bet gan no konkrētās minūtes, kad bērns tiek pieteikts izglītības iestādē. Šāda kārtība nav samērīga un apdraud bērna tiesības iegūt izglītību savai dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē.

Vēršu uzmanību, ka esošā pieteikumu reģistrācijas kārtība, kurā katra minūte var būt izšķiroša un tādējādi radīt būtiskas sekas, var kļūt īpaši apgrūtināša, ja vecāki vēlēties apstrīdēt pieteikuma

¹ Vairāk par labas pārvaldības principa ievērošanu valsts un pašvaldības iestādēs var iepazīties [tiesībsarga 2017.gada pētījumā "Labas pārvaldības ievērošana valsts un pašvaldību iestādēs"](#)

reģistrācijas laiku. Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 10. pantu privātpersona var paļauties, ka iestādes rīcība ir tiesiska un konsekventa. Iestādes kļūda, kuras pieļaušanā privātpersona nav vainojama, nedrīkst radīt privātpersonai nelabvēlīgas sekas. Diskutabls ir arī jautājums, vai pieteikuma neregistrēšana tikai tāpēc, ka tajā iztrūkst kāda informācija par bērnu vai viņa vecāku, ir tiesiska rīcība. Šādu un līdzīgu gadījumu izvērtēšana var notikt administratīvā procesa ietvaros, iedzīvotājiem apstrīdot Pašvaldības faktisko rīcību (laiku, kad iedzīvotāju pieteikums tiek reģistrēts).

Tiesībsargs aicina Pašvaldību ieklausīties savas pašvaldības iedzīvotāju norādītājās bažās un uzlabot pieteikumu uzņemšanai 1. klasē reģistrācijas kārtību, lai tā vairāk atbilstu bērnu tiesībām tikt uzņemtiem dzīvesvietai tuvākajā izglītības iestādē. Lūgumu pamatoju ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 65.² panta 3. punktā noteikto kompetenci sniegt priekšlikumus, kas veicina bērna tiesību ievērošanu.

Lūdzu informēt tiesībsargu par veiktajām darbībām bērnu tiesību nodrošināšanā līdz 2025.gada 1. decembrim.

Tiesībsarga pilnvarojumā

Bērnu tiesību nodaļas vadītāja

Laila Grāvere